

Esikoinen kirkkaasta nuoruudesta

Saana Katila

Maanalaiset tanssivat aamuisin

Romaani, 386 s.

Kosmos, 2017

Saana Katilan esikoisromaani on kertomus Kasperista, biologiala opiskelevasta nuoresta miehestä, joka elää täysillä 1990-luvun lopun Helsingissä. Välillä menee liiankin kovaa ja vauhtia täytyy hakea pohjan kautta. Rakkauden ihanteeseen kuuluu vapaus, mutta kun Kasper kohtaa Sissin, menevät arvotkin uusiksi.

Ystävät ovat Kasperille koko maailma, sillä perhettä hänellä ei ole. Lapsuuteen saaristossa Marita-äidin ja Kapteeni-isän kanssa palataan lähes joka toisessa luvussa. Lapsuuden vuosiin kätkeytyy jotain ahdistavaa ja surullista. Tarinan keskeiseksi teemaksi nouseekin vaikean lapsuuden vaikutus yksinäisen nuoren mielenmaiseen. *Maanalaiset tanssivat aamuisin* voisi hyvin tulla luokitelluksi nuorten romaaniksi, jos sellaisia jakoja ylipäättään tarvitaan.

Kasper elää kaupungissa, mutta kaipuu pohjoiseen ja luonnon keskelle on jatkuvasti läsnä. Luontoa ja nykyihmisen luontosuhdetta kuvataan Kasperin ja hänen ystäviensä kautta tarkalla silmällä. Luonnon kuvaajana Katila muistuttaa **Anni Kytömäkeä**. Heidän kertojillaan on samanlainen herkkä katse, joka tavoittaa kauniit yksityiskohdat ja kaikenlaisten elämänmuotojen arvon. Molempien romaaneissa ihminen on sisältä loput-

toiman suuri, mutta luonnon keskellä sittenkin niin pieni: ”He istuivat vaitonaisina viimeisellä kalliolla ennen avomerta. Luoto muistutti kuperaa kämmenselkää, myrskyt ja jäät kuluttaisivat sen näkymättömiin tuhannessa vuodessa”, Katila kirjoittaa.

Katilan tekstissä on samanlaista kirkasta kimallusta kuin kesäsaateen jälkeisessä auringonpaisteessa. Nuoret ovat pakahtua elämän ihanuudesta. Katila tavoittaa hienosti nuorten mielen herkkyyden, dramaattisuuden, suuret unelmat ja ihanteellisuuden. Vielä säkenöivämmäksi ja suuremmiksi näkymät kasvavat huumeiden vaikutuksesta. Pitkään elämä onkin pulppuavaa, kuplivaa iloa ja vapautta, mutta taustalla häilyy koko ajan jotain tummaa, jokin kamala tapahtuma. Huumeet ovat yksi pakokeino, luonto toinen.

Kertojana Katila pitää hyvin jännitettä yllä, mutta aavistuksen pitkiteytsti asiat paljastuvat lopulta vähitellen, eikä suurta käännettä tai yllätystä sittenkään synny. Kerronta menee kaikessa kirkkaassa kauneudessaan paikoin liikaakin mietelauseiden ja vertausten puolelle. Välillä ne tarttuvat paatoksellisesti henkilöiden puheeseenkin.

”Mä en olisi uskonut, että sen tuntee niin selvästi – ja syvällä. Että voi löytää ihmisen, joka sopii suhun täydellisesti, ihmisen, jota sielu ja ruumis rakastaa yhtä suurella palolla”, sanoo Sissi. Toisaalta juuri näistä lauseista rakentuu osaltaan nuorten ihanteellisuus ja haaveellisuus. Parhaimmillaan teksti on voimakasta ja tarkkaa, välillä herttaista ja nostalgista.

Tekstin jälkitunnelmassa nimettäkään yhtä suurellisesti Katilan teoksen suurin ansio: *Maanalaiset tanssivat aamuisin* tuo maailmaan kirjan verran lisää ystävien välistä lämpöä, huolenpitoa ja välittämistä. Eikä se ole pieni ansio!

OUTI HYTÖNEN